

*Neprijatelj je oduvijek isti.
Pobjeđuje ga se poražavanjem
samodopadnog sebe... U toj
velikoj borbi muzejski postav
o Oliveru bi trebao biti malo
ohrabrenje i trajni primjer da
smo kao ljudi kreacija vrijedna
stalne reprodukcije danas i
otporna na dekonstrukcije sutra.
Trag u beskraju.*

Za globalno ubrzanje te tranzicije tu je „novo normalno“ što utječe na sve nas, a i na funkcioniranje ovog našeg budućeg muzeja. Maske tu ne pomažu, a socijalna distanca samo pogoršava stanje kod kroničnih pacijenata – svih nas jer virus ipak nije nevidljiv, a niti je pravi neprijatelj. Neprijatelj je oduvijek isti i nevidljiv, a stalno prisutan. Pobjeđuje ga se poražavanjem samodopadnog sebe, požrtvovnosti bez žrtve, herojstva bez hrabrosti, velikodušnosti bez davanja, tolerancije bez ljubavi i odgovornosti bez dužnosti. U toj velikoj borbi ovaj postav bi trebao biti malo ohrabrenje i trajni primjer da smo kao ljudi kreacija vrijedna stalne reprodukcije danas i otporna na dekonstrukcije sutra. Trag u beskraju.

* * *

OTOK; LJUDI, GRANICE

Ivan Plantić, Vela Luka
ivan.plantic79@gmail.com

Ima već izvjesno vrijeme kako osjećam poriv neka svoja promišljanja unazad proteklih dvadesetak godina staviti na papir i podijeliti s nekim. Toliko je, naime, prošlo od dana kad sam s palube *Istre* prvi put ugledao borove Korkyre Melaine u daljini i poput antičkih Grka sam sebi rekao – ovaj komadić zemaljskog raja je pravo mjesto za dočekati starost. Nepregledna mora žita i zelene livade djetinjstva, ravne Panonije, zamijenili su vinogradi i maslinici, jedno drugo more. I tako, ostao sam na otoku i otok u meni - nikad dokraja otočanin, ali ipak dovoljno

da život ne mogu zamisliti nigdje drugdje. Definira li čovjek prostor, ili pak prostor definira čovjeka? Nijedan čovjek, po definiciji, nije otok, a istovremeno svi smo otoci u moru kolektiviteta, međutim, današnje vrijeme preferira kolektiv nauštrb individue, prihvaća mi, a odbacuje ja. Usamljujući se, usamljujemo i druge, međutim, otok za mene nikad nije bio sinonim za usamljenost nego areal koji mi omogućuje da budem dovoljno blizu moderne civilizacije, a opet dovoljno daleko od duhovne sifilizacije koju ona donosi. Upoznao sam sva mjesta na Korčuli, radio u svima osim u Blatu, nastojao spoznati otočke ljude i

*Na svega pedesetak kilometara
stisnulo se toliko sličnosti i toliko
različitosti, toliko upućenosti
jednih na druge i međuovisnosti,
a istovremeno tolika težnja za
samodostatnosti i zatvorenosti,
za crtanjem kojekakvih granica,
stvarnih i fiktivnih, i geografskih
i psiholoških.*

otočki mentalitet, specifikume i dodirne točke, i nakon skoro dva desetljeća života na otoku uvidio sam da su sva ta naša mala *mista* zasebni, nepomirljivi svjetovi u otočnom univerzumu. Gotovo nevjerojatne mi se čine razlike na mikrorazini unatoč zajedničkim problemima i boljkama, egzistencijalnim, životnim i svakim drugim; na svega pedesetak kilometara stisnulo se toliko sličnosti i toliko različitosti, toliko upućenosti jednih na druge i međuovisnosti jednih o drugima, a istovremeno tolika težnja za samodostatnosti i zatvorenosti, za crtanjem kojekakvih granica, stvarnih i fiktivnih, s tim da su granice u ovom slučaju i geografski, ali i psihološki pojam. Još od vremena kad su Tuga, Buga & comp. prošli kroz Vrata naroda, Hrvati su bili na razmeđu carstava, kultura i religija; crtanje i opterećenost granicama nam je postala imanentna do te mjere da mi u Luci danas nemamo dokraja definiranu granicu sa susjednom općinom. U normalnim okolnostima postojanje tolikih granica i barijera na otoku, što lokalnih, političkih ili mentalnih nije naročiti problem,

međutim, okolnosti su u nas malo kad normalne. U kojoj mjeri to može otežati život na otoku pokazala nam je recentna situacija, kad su pojmovi poput izolacija, diferencijacija, karantena odjednom postali socijalno poželjni i prihvatljivi. Kriza koju će izbjeći jedino arapski šeici, ruski oligarsi i hrvatski biskupi, demistificirala je svu viktimologiju otočke svakodnevice, koja je ionako dovoljno teška sama po sebi - metastazirali makijavelizam, utjelovljen u raznoraznim profesionalnim oportunistima koji se s margina guraju na pozicije moći preskačući pritom po tri stepenice odjednom, doveo je do toga da je jedan otok reda veličine 16-ak tisuća stanovnika razgraničen na čak pet jedinica lokalne samouprave, iako se jedinicama lokalne samouprave u Hrvatskoj već 30 godina uporno traži smisao postojanja. Ovakovom razdiobom mi si, naročito mi na otoku, sami pucamo u nogu, ali ta noga dosad ionako ima više rana nego borac sa Sutjeske; oni koji su u ožujku ili travnju morali putovati van Luke znat će o čemu govorim. Da bi život na otoku (p)ostao upravo to, život, a ne preživljavanje, potrebno je sastaviti novi Društveni ugovor, i to takav u kojem se onaj zaglušujući „vae victis” konačno neće više odnositi na otok i otočane.

* * *

PAK (o fenomenu slanja paketa autobusom)

Darko Šeparović, Vela Luka
darkoseparovic@yahoo.com

Pak je naivnom oku samo kartonska kutija na kojoj piše ime, prezime i broj mobitela, jedan smeđi kvadar ubačen u utrobu autobusa i poslan iz, recimo, Vele Luke da ga dočeka netko, negdje u: Zagrebu, Splitu, Rijeci, Slavanskom Brodu... Ali pak nije samo to.

Pak je prije svega mit, jedini valjani razlog zbog kojeg vrijedi ustati rano ujutro i otići na autobusni kolodvor, umiti lice hladnom vodom i zakoračiti kroz prazne ulice. Pak nije bolja prošlost već budućnost, sve ono od čega si otišao dolazi ti ususret i ti ćeš, kada raskrstiš s tom udaljenošću, biti taj koji će pak slati nekome. Pak je i dijalekt, način na koji izgovaraš slovo „ć” kada ga ugledaš, i paku nije bitno

jesi li mršavi/a student/ica, švercer, likar, advokat, političar/ka jer pak svima jednako otvara svoje kartonske ruke. On je ideja Mediterana, osjećaj da ti je sve blizu i nadohvat ruke. Pak je bog pred kojim klečiš kada ga otvaraš, pak su i ožiljci od konopca kojim je zavezan, tvoja jutarnja pokora, vidljivi uteg i ta težina godina nad tobom. Pak je i ono što je u njemu; uje, vino, rakija, kvasina, prošek, čupavci (kakve samo Luške znaju učiniti), riba (ako je bilo vrime), suhe smokve, slana riba, zeje, lignje (ako je stajun), naranče i lemuni, još kolača i mindulati o kojima misliš kao o kolačima. Pak je patetika kao svi mitovi i vjere, još jedna utjeha da te za tlo veže nešto više od gravitacije. Pak su mater i otac, svojta i prijatelji koji su te se sjetili i još jednom mater i

Uz pak će uvijek stizati i patetika koja se kotrlja poput naranče po stepenicama autobusnog kolodvora. Pak je onà za koju nikada nisi siguran hoće li se pojaviti, ali čekaš jer pak je ljubav. Nema što drugo biti.

njene ruke koje najčešće parićavaju pak. Tvoj prvi pak koji si preuzeo/la bio je početak nekog novog života čiji ćeš protok mjeriti odlascima po pak. Prvi pak, drugi pak, treći pak i tako dalje, i sve dalje od tog slova „ć”. Kada jednom ne bude u tebi više snage da ustaneš i odeš po pak, to će biti tvoj kraj, ali ne moraš se brinuti. Bez tebe i bez svih nas, pak će i dalje postojati. Nečije će ruke uvijek pažljivo slagati sve te stvari u kartonsku kutiju i vrijeme će prolaziti jednakom brzinom. Pak će uvijek biti blagdan i svetac, vikend, silvestrovo, rođendan, prvi maj, razlog za pozvati nekoga na večeru, smih i mamurluk, kaič i konoba. Uz pak će uvijek stizati i patetika koja se kotrlja poput naranče po stepenicama autobusnog kolodvora.

Pak je onà za koju nikada nisi siguran hoće li se pojaviti, ali čekaš jer pak je ljubav.

Nema što drugo biti.